

Vyádření MPSV ke stanoviskům sociálních partnerů zaslaným k návrhu státního rozpočtu na rok 2012, týkající se věcných připomínek v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí

A) Svaz průmyslu a dopravy ČR

Připomínka:

Upozorňujeme na rizika výpadku příjmu SR v oblasti pojistného na důchodové pojištění v budoucnu, kdy v roce 2013 bude nutné hledat další zdroje k vykrýetí vyvedení 3 % z povinného odvodu pojistného na soukromé penzijní spoření v rámci II. pilíře. V příštím roce se počítá s částečným pokrytím deficitu v důchodech z celkových 48 mld. částkou 32 mld. Kč ze zvýšené sazby DPH z 10 na 14 %. V roce 2013 by propad v příjmech důchodů mohl vést k potřebě hledání dodatečných příjmů zejména zvýšením DPH místo na 17,5 %, na 19 %, s negativním dopadem na požadavky v mzdové oblasti. Zmíněný propad by nepochybně vedl k omezení některých prorůstových opatření.

Vyádření MPSV:

Důchodová reforma spojená se vznikem II. pilíře je spojena s tzv. transformačními náklady, které vznikají časovým nesouladem mezi dopadem na příjmové (v důsledku snížení odvodů) a výdajové (přizpůsobení výše státního důchodu nižšímu odvodu) straně. Vzhledem k tomu, že transformační období dosahuje délky několika desítek let, je nutné i k financování těchto nákladů vyhradit stabilní zdroj příjmů tak, aby nebyla ohrožena realizace reformy jako takové.

Stabilním zdrojem bude využití DPH a dodatečných příjmů plynoucích z jejího sjednocení. Úpravy DPH nebyly určeny k financování existující nerovnováhy mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji, byť je dodatečný příjem realizován již v roce 2012, tj. před samotným startem II. pilíře.

Je skutečností, že stabilní zdroje k financování nerovnováhy příjmové i výdajové strany důchodového systému bude nutné nalézt, neboť ani provedené změny, které posilují dlouhodobou udržitelnost, neumožní zcela eliminovat nerovnováhu příjmové a výdajové strany. Potřeba eliminace této nerovnováhy platí i pro SR jako celek.

Existující deficit mezi příjmy z pojistného na důchodové pojištění a výdaji systému je stále mnohem nižší, než jsou např. náklady spojené s existencí náhradních dob pojištění, kdy jsou nabývána důchodová práva, i když není placeno pojistné, a to na rozdíl od zdravotního pojištění, kde platba za státní pojištěnce v rozsahu mnohem vyšším než je deficit důchodového systému je fakticky již od roku 1993 krytím deficitu zdravotního pojištění (rozdílu mezi příjmy z pojistného od jeho plátců a výdaji na zdravotní péči).

B) Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR

Připomínka:

Z návrhu kapitoly MPSV není jasné, zda rozpočtovaná položka BOZP ve výši 32 mil. Kč je samostatnou položkou, či zda se tato částka promítá do finančních prostředků vyčleněných pro aktivní politiku zaměstnanosti.

Vyjádření MPSV:

Položka výdajů BOZP je již řadu let rozpočtována jako samostatný specifický ukazatel a není součástí specifického výdajového ukazatele „Aktivní politika zaměstnanosti“.

Připomínka:

KZPS upozorňuje na výši prostředků SR v oblasti zaměstnávání osob zdravotně postižených dle § 78 zákona o zaměstnanosti v období 2009 – 2011, což srovnává oproti těmto letům s nárůstem této položky v návrhu SR na rok 2012 ve výši 3,11 mld. Kč. Dále namítá zrušení slev na dani pro zaměstnavatele zaměstnávající převážně osoby zdravotně postižené, což dokládá odkazem na snížení daně z příjmu na polovinu, které se poprvé projeví při podání daňového přiznání za rok 2011 v roce 2012, a dále navrhovaným zrušením slev na dani pro zaměstnavatele při zaměstnávání osob zdravotně postižených v souvislosti se zavedením jednotného inkasního místa s předpokládanou účinností v roce 2013, což se projeví při podání daňového přiznání za rok 2013 až v roce 2014.

Vyjádření MPSV:

Rušení slev na dani zaměstnavatelů je v souladu s úsilím vlády o rušení nesystémových podpor a omezení počtu slev na dani. To m.j. vyplývá ze zjištění daňové správy, kdy bylo jednání poplatníků v mnoha případech identifikováno jako účelové zneužívání slev poskytovaných při zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Tato podpora zaměstnávání OZP je zabezpečena systémově na základě § 78 zákona o zaměstnanosti. Této potřebě odpovídá nárůst výdajů vyčleněných na zaměstnávání OZP v návrhu SR na rok 2012. Výše výdajů na příspěvek, týkající se podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením, byla stanovena na základě skutečného vývoje čerpání a očekávané skutečnosti v roce 2011, která se předpokládá ve výši 3,127 mld. Kč. Výdaje v letech 2013 a 2014 budou upraveny v návaznosti na případný nárůst počtu OZP, na jejichž zaměstnanost se poskytuje výše uvedená podpora.

C) Českomoravská konfederace odborových svazů

Připomínka:

V návrhu SR žádná nerozdělená rezerva na důchodovou reformu ve výši 21,3 mld. Kč není. Tyto peníze se utratí a projedí. Příjmy získané ze zvýšené DPH v roce 2012 nebudou určeny pro důchodovou reformu, ale k pokrytí různých výpadků na příjmové straně SR. Pokud se v daném období těchto více než 20 mld. Kč dodatečných příjmů z DPH použije na rozpočtové výdaje, tak v následujícím roce se bude muset výdajová strana rozpočtu minimálně o stejnou částku seškrtnat (aby bylo možno naplnit předpoklad poklesu deficitu a zároveň tuto částku vyvést ve prospěch soukromých penzijních fondů).

Vyjádření MPSV:

Součástí novely zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, jež byla schválena Poslaneckou sněmovnou PČR usnesením č. 665 ze dne 2. září 2011, je rovněž úprava § 36 zákona o rozpočtových pravidlech, která zajišťuje, aby zvýšený výnos daně z přidané hodnoty byl započítáván do výpočtu salda důchodového účtu, jehož přebytky se převádějí na zvláštní účet rezervy pro důchodovou reformu ve státních finančních aktivech.

Připomínka:

Údaje o počtu zaměstnanců a objemu prostředků na platy uvedené v textové části a v jednotlivých analytických tabulkách návrhu SR pro rok 2012, kapitoly 313 – MPSV, jsou v řadě případů vzájemně neprovázané. V tabulkové části se např. na rok 2012 pro Úřad práce ČR uvádí počet 6 565 zaměstnanců. Podle podkladů GŘ ÚP ČR je však k 1.1.2012 schválená systemizace v počtu 8 093 pracovních míst. V textové části „Zprávy o SR 2012“ se kalkuluje s úsporou prostředků na platy ve výši 362 mil. Kč a snížením funkčních míst o 1 953. Podstatná je tak otázka, z jakých prostředků se budou financovat platy zaměstnanců ÚP ČR, se kterými se v rozpočtu neuvažuje, a jejichž počet je pro plnění úkolů ÚP nezbytně nutný.

Vyjádření MPSV:

Ministerstvo financí na zabezpečení přechodu agend nepojistných dávek z obcí a krajů na Úřad práce ČR vyčlenilo v návrhu rozpočtu kapitoly 313 – MPSV na rok 2012 na tento účel potřebné finanční prostředky. Po nabytí účinnosti legislativních úprav budou na základě rozpočtového opatření Ministerstva financí tyto prostředky převedeny na platy včetně příslušenství a bude navýšen limit počtu zaměstnanců Úřadu práce ČR.

Připomínka (sociální výdaje):

Návrh SR je zpracován odlišně od předchozích let, je proto náročné porovnat jednotlivé položky v meziročním srovnání. Řada zákonů k sociální reformě, s jejichž účinností návrh SR počítá, jsou zatím v legislativním procesu. V návrhu SR jsou věcné chyby a nesrovnalosti. Výdaje na dlouhodobě srovnatelný soubor sociálních dávek a různých, zákonem upravených, sociálních příspěvků (včetně výdajů na APZ) se navrhuje ve výši 560,7 mld. Kč, což je o 3,8 % více, než bylo rozpočtováno pro rok 2011. Ovšem z tabulky č. 17 „Struktura sociálních výdajů podle jednotlivých výdajových titulů“ je zřejmé, že se nejedná o nárůst ve srovnání s tím, co bylo rozpočtováno na rok 2011, ale o změnu ve srovnání s očekávanou skutečností roku 2011, což je zkrslující ve vztahu k posouzení reálného vývoje těchto veličin. Zásadním problémem však je, že pravicové vlády systematicky „vyprazdňují“ sociální systémy, ale když se podíváme na návrh SR na rok 2012, tak objem prostředků na sociální transfery ve srovnání s rokem 2011 opticky roste. Může to vypadat tak, že vláda myslí na své občany, počítá s valorizací životního minima a důchodů a meziročně zvyšuje objemy na sociální transfery (kromě nemocenského). Je však nutné v kontextu změn sociálních zákonů, které jsou v PS PČR, položit otázku, do jaké míry jsou předložené veličiny opřené o realitu, a do jaké míry mají spíše zaretušovat skutečné záměry vlády, když hlavním cílem sociální reformy je další snížení sociálních výdajů, což z návrhu SR nevyplývá. Jde o hru čísel. Obáváme se, že po realizaci nových redukcí bude vláda v návrhu SR pro rok 2013 pouze konstatovat, že výdaje na podporu v nezaměstnanosti, státní sociální podporu, dávky pomoci v hmotné nouzi a pro osoby zdravotně postižené jsou nižší, než stanovil SR

pro rok 2012. Mnohem závažnější problém však nastane v situaci, kdy nebudou naplněny parametry, na kterých je rozpočet postaven. V tomto případě by vláda nepochybně hledala řešení pouze ve snížení sociálních výdajů a výdajů na státní politiku zaměstnanosti. ČMKOS zásadně odmítá pokračující destrukci sociálních systémů. Cílem je využít SR na vylepšení obrazu vládní sociální politiky a vytvořit si skrytou finanční rezervu na úkor nejpotřebnějších.

Značné náklady si vyžádá i zavedení nového způsobu výplaty sociálních dávek prostřednictvím karty sociálních systémů. MPSV tvrdí, že náklady na zavedení karet budou uhrazeny v rámci běžných nákladů na výplatu dávek. ČMKOS se však obává, že tak rozsáhlý projekt si nutně vyžádá nemalé pořizovací i provozní náklady. Proto požaduje zastavit kroky, které vedou k úsporám na úkor sociálně potřebných, a sestavit v této oblasti rozpočet tak, aby reálně přispěl ke zlepšení situace sociálně ohrožených skupin obyvatelstva, zabránil nárůstu chudoby a rozšiřování podmínek pro sociální vyloučení.

Vyjádření MPSV:

V návrhu SR pro rok 2012 jsou zapracována opatření, která jsou předložena v rámci sociální reformy I. Obsahuje soubor opatření, která sledují cíl zjednodušit systém sociální ochrany, zefektivnit práci orgánů státní správy, snížit administrativní zátěž pro uživatele služeb, podpořit proklientský přístup a současně zvýšit adresnost a efektivnost poskytované dávkové pomoci.

Změny v oblasti sociálních dávek mají zajistit dostatek prostředků pro výplatu dávek osobám, které je skutečně potřebují, a zároveň snížit celkový objem prostředků vynakládaných na oblast poskytování dávek ze SR, primárně cestou snížení nákladů na administraci systémů. Při posouzení rozpočtu pro rok 2012 tak nelze porovnávat odděleně každý dávkový systém zvlášť, ale dávkové systémy jako celek. V rámci nepojistných dávkových systémů dochází k přestrukturování dávek tak, aby nedocházelo k prolínání nároků na dávky z téhož titulu ve více systémech. Proto na jedné straně může „vizuálně“ docházet k úsporám na dávkách (např. ve státní sociální podpoře ukončením zvýhodnění v dávkách pro zdravotně postižené děti), ale tyto úspory jsou kompenzovány úpravami v jiném systému (konkrétně v příspěvku na péči, který bude od ledna 2012 zabezpečovat kompletní řešení péče o zdravotně postižené děti). Úspory v nákladech SR se skutečně očekávají v administraci systémů, a to zejména sjednocením výplaty nepojistných dávek sociální ochrany, inspekce poskytování sociálních služeb a organizace veřejné služby na jedno výplatní místo, do struktury Úřadu práce ČR. Tím by měla být zajištěna vyšší efektivita při správě a distribuci sociálních dávek, včetně kontroly účelovosti jejich čerpání.

Karta sociálních systémů, která bude sloužit k identifikaci a autentizaci osob při komunikaci se státní správou a plnit funkce stávajících průkazů TP, ZTP a ZTP/P, bude moci být použita i jako výplatní nástroj pro poskytování sociálních dávek. MPSV je nadále přesvědčeno, že systém „karty sociálních systémů“ je budován bez nároků na SR a náklady přenášené na příjemce dávek jsou uvažovány pouze v případech, kdy si sjednají nadstandardní služby spojené s využitím tohoto systému. Dokladem opodstatněnosti stanoviska MPSV je např. text zadávací dokumentace veřejné obchodní soutěže, konkrétně v části „Zvláštní podmínky“ ve vymezení předmětu smlouvy. Zde je zřetelně uvedeno, že v souvislosti s plněním závazků dodavatele

vůči vyhlášovateli podle smlouvy nepřísluší dodavateli ve vztahu k vyhlášovateli žádné právo na náhradu nákladů. Navrhovatel je oprávněn požadovat náhradu nákladů od oprávněných osob toliko za poskytnutí nadstandardních služeb, popř. dalších služeb spojených s využíváním karty sociálních systémů uvedených v této smlouvě.

Opatření navrhovaná v rámci sociální reformy I. v roce 2011 v dávkových systémech nevedou k nárůstu chudých, k polarizaci společnosti na bohaté a chudé a k popírání přirozené společenské solidarity. Naopak, nové rozčlenění dávkových systémů podle jejich skutečného zaměření na dávky rodinné, dávky z titulu zdravotního postižení, dávky spojené s péčí o zdravotně postižené a dávky pomoci v hmotné nouzi, zvyšuje možnost adresněji přispívat osobám, které pomoc v dané oblasti potřebují, a zaměřit se více na ohrožené skupiny s nižšími příjmy, oproti skupinám příjmově dostatečným, což je potvrzením principu solidarity. Změny v oblasti veřejné služby a případná sankční opatření v dávkových systémech (např. kontrola povinné školní docházky dětí) mají motivační charakter, s cílem rozvíjet sociální a pracovní dovednosti nezaměstnaných osob a zároveň prohlubovat zodpovědnost za výchovu dětí v rodině. Tato opatření tak opět nevedou k rozšíření podmínek pro sociální vyloučení, ale naopak přispívají k rozvoji společenské solidarity.

Připomínka (sociální služby):

V oblasti sociálních služeb ČMKOS požaduje, aby celková částka na dotace pro poskytovatele sociálních služeb byla stanovena ve výši 8,5 mld. Kč. Je to zdůvodněno tím, že pro rok 2011 došlo ke snížení částky na dotace. Zařízení sociálních služeb se proto potýkají s obrovskými problémy. Kromě tohoto aspektu je požadována zvýšená část dotace k použití na zvýšení platů zaměstnanců v sociálních službách, na odměňování pracovníků v sociálních službách a sociálních pracovníků podle platové stupnice obsažené v příloze č. 3 nařízení vlády č. 564/2006 Sb., tedy podle shodné stupnice platné pro zdravotnické pracovníky.

Vyjádření MPSV:

Je skutečností, že v roce 2011 došlo oproti roku 2010 k snížení celkového objemu finančních prostředků vyčleněných ve SR na podporu poskytování sociálních služeb o 700 mil. Kč. Pokles těchto prostředků se na dotačním řízení projevil výraznou měrou, ať se již jedná o zproblematizování výkonu přenesené působnosti v rámci administrace dotačního řízení na úrovni krajů, či přímé poskytování sociálních služeb (s dopadem na zánik, nebo omezení některých sociálních služeb).

V roce 2012 lze předpokládat, že se nepříznivá situace části poskytovatelů sociálních služeb (nedostatek provozních i mzdových nákladů) bude dále prohlubovat s ohledem na výpadek finančních zdrojů z individuálních projektů krajů financovaných prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost z ESF. Tento problém se týká 10 druhů sociálních služeb (azylové domy, domy na půl cesty, intervenční centra, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, nízkoprahová denní centra, podpora samostatného bydlení, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně terapeutické dílny, sociální rehabilitace, terénní programy), jejichž provoz a rozvoj bude do konce roku 2011 (respektive takřka do poloviny roku 2012) z větší míry ještě hrazen z tohoto zdroje. Lze předpokládat, že poskytovatelé výše uvedených sociálních služeb budou opětovně a ve zvýšené míře žádat o podporu prostřednictvím dotací ze SR. Potřebný objem podpory pro zachování alespoň

minimálního rozsahu poskytování těchto sociálních služeb v roce 2012 věcně příslušný odbor MPSV odhaduje na 400 – 500 mil. Kč. Konkrétní podoba výzvy pro podávání individuálních projektů krajů na podporu sociálních služeb a její alokace bude známa na přelomu roku 2011 a 2012.

MPSV pro zmírnění negativních dopadů výše popsané situace provádí úpravy systému dotačního řízení tak, aby se zvýšením efektivity vynaložených prostředků alespoň částečně zmírnil předpokládaný negativní dopad. I když se některé změny projeví postupně až od roku 2014, jsou první uplatněny již pro dotační řízení na rok 2012. Součástí procesu změn je například redefinice jednotlivých druhů sociálních služeb tak, aby obsah a rozsah dané služby lépe odpovídal na poptávku zjištěných potřeb v populaci, nebo funkčnější provázání procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb na financování, včetně vytváření minimálních sítí sociálních služeb na daném území. Celý soubor těchto připravovaných změn je podroben konzultačnímu procesu, jehož neopomenutelnými aktéry jsou zástupci sociálních partnerů. MPSV konstatuje, že považuje spolupráci se sociálními partnery na těchto změnách za velmi dobrou a za posilující pozitivní efekt, který chce MPSV změnami systému docílit.

Připomínka (zaměstnanost):

Předložené údaje pro oblast státní politiky zaměstnanosti, charakterizující realitu roku 2011 i rozpočtované předpoklady pro rok 2012, představují antisociální a antirůstovou politiku vládní koalice v této oblasti. Prokazují to restriktce výdajů na politiku zaměstnanosti obecně a na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) zvláště. Výrazně tento trend vychází najevo, srovnáme-li očekávané hodnoty výdajů pro rok 2011 a jejich původní rozpočtovanou výši (v rozpočtu pro rok 2012). Původně rozpočtované výdaje na APZ ve výši 3 mld. Kč se snížily na 2,495 mld. Kč, což znamená, že i původní rozpočet na APZ, už tak likvidačně zredukovaný proti roku 2010 (o 60 %), je v průběhu roku 2011 dále nevyužíván. To potvrzuje negativní přístup vlády a MPSV k programům APZ, navíc v situaci, kdy počet nezaměstnaných je trvale na úrovni 0,5 mil. osob (kdy existuje další hrozba krize s růstem nezaměstnanosti). Návrh SR pro rok 2012 sice předpokládá určité zvýšení výdajů na APZ na 3,18 mld. Kč, ale při dosavadní praxi a rozvratu úřadů práce se dá očekávat, že tyto prostředky budou ve značném rozsahu použity spíše na financování soukromých agentur práce, tj. na vládou prosazované „sdílené zprostředkování práce“, a nikoli na rozvoj programů APZ. Výdaje na APZ v ČR z hlediska mezinárodního srovnání zůstávají pod úrovní vyspělejších zemí EU. Tento typ výdajů je v ČR mnohonásobně nižší např. ve srovnání s Dánskem, Švédskem, Belgií, Německem, nebo Rakouskem.

Negativně lze hodnotit i přístup vlády k financování pasivní politiky zaměstnanosti (PPZ). Z původně rozpočtovaných 14,3 mld. Kč na rok 2011 zůstávají nevyužity více než 3 mld. Kč. Snižování výdajů na podpory v nezaměstnanosti je spíše důsledkem legislativního zpřísnění podmínek pro přiznání podpor platných od 1.1.2011, než skutečného poklesu míry nezaměstnanosti. Zatímco se totiž počet nezaměstnaných za období 12/2010 – 07/2011 snížil o 13,5 %, počet osob pobírajících podporu poklesl o 35,4 %. Rozpočtované výdaje na PPZ pro rok 2012 přitom nedosahují ani původních hodnot předpokládaných na rok 2011.

Návrh SR v oblasti politiky zaměstnanosti hrubě podceňuje skutečnou realitu na trhu práce. Řeší problém nezaměstnanosti nikoli posílením a zefektivněním APZ, ale restrikcemi vůči nezaměstnaným. Takový přístup je pro ČMKOS nepřijatelný. Současně připomíná, že dlouhodobě požaduje doplnit nástroje APZ o státní podporu pro zachování pracovních míst v podnicích ohrožených výpadkem poptávky, tzv. „kurzarbeitem“, a o začlenění příslušných výdajů do návrhu SR.

Vyjádření MPSV:

Není zřejmé, z jakého zdroje jsou údaje za rok 2011 převzaty. Snížené výdaje na APZ (2,495 mld. Kč), uvedené ČMKOS ve stanovisku, neodpovídají účetním a rozpočtovým výkazům kapitoly 313 – MPSV. Schválený rozpočet výdajů na APZ ve výši 6 305 337 tis. Kč (z toho předfinancování činí 3 305 337 tis. Kč) nebyl v průběhu roku 2011 upravován (viz. následující přehled údajů o APZ).

Do celkových výdajů na APZ je nutné zahrnout i výdaje, které jsou kryty příjmy z rozpočtu Evropské unie. Pro rok 2011 činí výše těchto výdajů 3,3 mld. Kč a pro rok 2012 jsou tyto výdaje navrženy ve výši 2,9 mld. Kč. Ze směrného čísla určeného na APZ tedy vyplývá, že navrhované výdaje jsou oproti roku 2010 navýšeny, což lze považovat v současné rozpočtové situaci za pozitivní výsledek. Zároveň MPSV předpokládá daleko vyšší podporu celoživotního učení v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst“, čerpající prostředky z ESF.

Údaje o APZ (v tis. Kč)	Schválený rozpočet 2011	Upravený rozpočet 2011 (k 19.9.2011)
APZ celkem	6 305 337	6 305 337
v tom: investiční pobídky	1 000 000	1 000 000
vlastní nástroje APZ	1 416 698	1 416 698
programy spolufinancované z prostředků EU (OP LZZ)	3 888 639	3 888 639
v tom: spolufinancování předfinancování	583 302 3 305 337	583 302 3 305 337

U pasivní politiky zaměstnanosti se jedná o mandatorní výdaj. Proto argumentace ČMKOS o nevyužití rozpočtovaných prostředků je nesmyslná, neboť podmínky poskytování podpory v nezaměstnanosti jsou určeny zákonem.

Ve věci požadavku na uplatnění tzv. kurzarbeitu v podmínkách ČR byla Dr. Ing. J. Drábekem, ministrem práce a sociálních věcí, iniciována obnova jednání se sociálními partnery. V září t.r. se proto uskutečnilo jednání se zástupci zaměstnavatelů a odborů, kde došlo k ustavení společné pracovní skupiny vedené Mgr. K. Machotkou, náměstkem ministra práce a sociálních věcí, a bylo navrženo, jak dále v uplatnění tohoto nástroje politiky zaměstnanosti postupovat. Současně byly zahájeny práce na návrhu tezí českého kurzarbeitu, obsahující možnost poskytnutí příspěvku na mzdu zaměstnavateli v době částečné nezaměstnanosti. O této úvaze, podmíněné možnostmi SR, bude se sociálními partnery dále jednáno.

Připomínka (BOZP):

V ukazateli „Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci“ SR pro rok 2012 (v kapitole 313 – MPSV) dochází ke snížení finančních prostředků na úhradu nákladů na výkon kontroly BOZP podle § 322 odst. 4 zákoníku práce. Ve finančním vyjádření se jedná

o snížení částky o 8 100 000 Kč. Jedná se o snížení v rozsahu 22 % oproti rozpočtované částce na rok 2011. To bude mít za následek snížení rozsahu výkonu kontroly v oblasti BOZP ze strany odborových organizací, což se negativně projeví v dodržování zásad bezpečné práce, ve snížení úrovně bezpečnosti a hygieny např. v dopravních organizacích, průmyslu, hornictví i v dalších odvětvích.

Navržená úspora bude kontraproduktivní s ohledem na náklady spojené s odstraňováním škod, které vzniknou snížením úrovně bezpečnosti práce v důsledku nedostatečné kontrolní činnosti. Již nyní současný finanční příspěvek na kontrolu BOZP ze SR pokrývá cca 50 % nákladů spojených s výkonem kontroly ve smyslu příslušného ustanovení ZP. Zbývající náklady hradí odborové organizace ze svých zdrojů, což se z hlediska návrhu SR na rok 2012 dále prohloubí. Z toho důvodu ČMKOS žádá udržení výše finančních prostředků ze SR na úhradu nákladů vzniklých výkonem kontroly BOZP minimálně na úrovni roku 2011.

Vyjádření MPSV:

Nelze souhlasit s tvrzením ČMKOS, že v důsledku snížení finančních prostředků, kterými se hradí náklady odborových organizací na kontroly stavu BOZP podle § 322 ZP (ze 40 100 000 na 32 000 000 Kč), dojde ke snížení úrovně výkonu kontroly BOZP. Stanovisko ČMKOS zcela opomíjí fakt, že úroveň BOZP ovlivňuje celá řada dalších faktorů a nejen kontrolní činnost samotných odborových organizací.

Je nutné zdůraznit, že kontrolu dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce mají v působnosti orgány inspekce práce. MPSV klade velký důraz na posílení, zefektivnění a zintenzivnění výkonu kontrolní činnosti všech kontrolních orgánů ve své působnosti. Provádějí se koordinované kontroly v součinnosti orgánů Úřadu práce ČR, Státního úřadu inspekce práce a České správy sociálního zabezpečení, a to v oblasti předpisů o zaměstnanosti, pracovních podmínkách a pracovně-právních vztahů, včetně předpisů o bezpečnosti práce. MPSV očekává, že v roce 2012 dojde k dalšímu zintenzivnění kontrolní činnosti ze strany orgánů inspekce práce i v oblasti BOZP.

Jedním z dalších faktorů, jak zajistit zvyšování úrovně BOZP, je přímá působnost státu na zaměstnavatele, kteří musí ve vztahu k BOZP dodržovat řadu povinností vyplývajících z platné právní úpravy. To představuje další investice státu do této oblasti. Kromě toho MPSV (ve spolupráci s Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v.v.i.) pořádá pro zaměstnavatele, OSVČ a zaměstnance různé odborné konference, osvětové a propagační akce, napomáhající potřebné úrovni dodržování předpisů BOZP na pracovištích. Významnou roli plní Státní úřad inspekce práce v oblasti poradenské činnosti. Z těchto argumentů vyplývá, že případným snížením finančních prostředků odborovým organizacím na výkon kontroly nad stavem BOZP by nemělo dojít ke zhoršení stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v ČR.

Zpracovalo: oddělení 501 na základě podkladů věcně příslušných útvarů sekce 2, 4, 6, 7 MPSV, 27. září 2011